

Oslo tingrett - TOSLO-2012-16487

Instans	Oslo tingrett - Kjennelse.
Dato	2012-02-06
Publisert	TOSLO-2012-16487
Stikkord	22. juli-saken. Straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3, jf. annet ledd, § 184, § 185. EMK artikkel 5 nr. 3.
Sammendrag	Retten besluttet at siktede i 22. juli-saken fortsatt skulle holdes i varetektsfengsel inntil noe annet ble bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 16. april 2012, dvs. frem til hovedforhandlingen. På bakgrunn av opplysninger fra politiet sammenholdt med de sakkyndiges erklæring om at siktede var psykotisk, fant retten det sannsynlig at sak om overføring til tvungent psykisk helsevern ville bli reist. Retten la videre stor vekt på de sakkyndiges vurdering av gjentagelsesfare. Både de generelle og det spesielle vilkår for fengsling i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3, jf. annet ledd forelå. Med utgangspunkt i siktelsens svært alvorlige karakter sammenholdt med den foreliggende gjentagelsesfare fant retten at fengslingsforlengelse som begjært ikke var et uforholdsmessig inngrep og at fornyet prøving etter fire uker ville være uten betydning. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2012-16487 (12-016487ENE-OTIR/06).
Parter	Den offentlige påtalemyndighet mot A (advokat Geir Lippestad mfl.)
Forfatter	Tingrettsdommer Wenche Fliflet Gjelsten.

Ved Oslo tingretts kjennelse av 25. juli 2011 (TOSLO-2011-119207-2) ble A i medhold av straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 2, jf. § 170 a, jf. § 184 og § 185 varetektsfengslet til 26. september 2011 siktet for overtredelse av straffeloven § 147a første ledd bokstav a, som gjelder terrorhandling i form av blant annet drap begått med det forsett å forstyrre alvorlig en funksjon av grunnleggende betydning i samfunnet, som for eksempel den utøvende myndighet, og straffeloven § 147a første ledd bokstav b, som gjelder terrorhandling i form av å skape alvorlig frykt i en befolkning,

Siktede ble ved kjennelsen 25. juli 2011 også undergitt brev-, besøks- og medieforbud i hele perioden, samt fullstendig isolasjon inntil 22. august 2011.

Ved Oslo tingretts kjennelse av 19. august 2011 (TOSLO-2011-129394-4) ble siktede undergitt fortsatt fullstendig isolasjon til 19. september 2011. Fengslingsfristen ble 19. september 2011 (TOSLO-2011-143688-2) forlenget til 14. november 2011, samtidig som siktede i samme periode ble ilagt brev-, besøks- og medieforbud, og fortsatt fullstendig isolasjon frem til 17. oktober 2011. Ved tingrettens kjennelse av 14. november 2011 (TOSLO-2011-175124-3) ble fengslingsfristen forlenget til 6. februar 2012, samtidig som siktede ble undergitt brev- og besøkskontroll til og med 9. januar 2012 og medieforbud til og med 12. desember 2011.

Politiet har nå bedt om rettens kjennelse for fortsatt fengsling inntil berammet hovedforhandling 16. april 2012.

For at varetektsfengsling kan anvendes, må det foreligge skjellig grunn til mistanke om en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder. I dette ligger som utgangspunkt både et krav om at en kvalifisert lovstridig handling må være begått og om at handlingen kan straffes.

Den som på handlingstiden var psykotisk, kan ikke straffes. Men straffeprosessloven § 171 annet ledd gjør unntak fra tilregnelighetskravet, og varetektsfengsling kan etter denne bestemmelse sammenholdt med straffeprosessloven § 184 og § 185 skje uansett om straff kan idømmes, såfremt det er reist sak om overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 39 eller det er sannsynlig at slik sak vil bli reist, og såfremt vilkårene i første ledd for øvrig foreligger.

Tingretten oppnevnte 28. juli 2011 Torgeir Husby og Synne Sørheim, som begge er spesialister i psykiatri, til å foreta en rettspsykiatrisk undersøkelse av siktede. I erklæring avgitt 29. november 2011 har de sakkyndige konkludert med at siktede var psykotisk på tiden for de påklagede handlinger og under observasjonen.

Tingretten oppnevnte 13. januar 2012 (TOSLO-2011-188627-1) også Agnar Aspaas og Terje Tørrissen, som begge er spesialister i psykiatri, som sakkyndige for å foreta en rettspsykiatrisk undersøkelse av siktetes tilregnelighet. Rettens oppnevning ble påanket til lagmannsretten, som sist fredag (skal vel være sist torsdag, LB-2012-16142, Lovdatas anm.) forkastet siktetes anke. Det er opplyst at lagmannsrettens kjennelse er påanket til Høyesterett, men noen avgjørelse derfra foreligger ennå ikke.

Aktor har opplyst at tiltalebeslutning vil foreligge i månedsskiftet februar/mars 2012 og at det vil bli reist sak med krav om overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 39. Vilkår for fengsling etter straffeprosessloven § 171 annet ledd er derfor oppfylt, idet retten på bakgrunn av politiets opplysning sammenholdt med konklusjonen i de sakkyndiges erklæring finner det sannsynlig at sak om overføring til tvungent psykisk helsevern vil bli reist. Hvorvidt det også eller subsidiært vil bli reist vanlig straffesak dersom tilregnelighetsspørsmålet blir vurdert annerledes av nye sakkyndige, behøver retten ikke ta stilling til i forbindelse med avgjørelse av denne fengslingsbegjæringen.

Retten finner videre at siktede med skjellig grunn fortsatt kan mistenkes for å ha begått de handlinger som er beskrevet i siktelsen og som for en tilregnelig gjerningsmann kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder, nemlig forbrytelse mot straffeloven § 147a første ledd bokstav a og straffeloven § 147a første ledd bokstav b. Retten har ved denne vurderingen lagt særlig vekt på at siktede både i forbindelse med politiets etterforskning og i retten har erkjent å ha gjennomført bombesprenningen mot Regjeringskvartalet og skytingen på AUFs sommerleir på Utøya. Dette er dessuten bekreftet ved politiets etterforskning.

De generelle vilkår for fengsling er etter dette oppfylt. For fengsling kreves dessuten at et av de spesielle vilkår i straffeprosessloven § 171 første ledd er oppfylt.

Politiet har anført at det foreligger gjentagelsesfare i medhold av straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3, der det spesielle vilkåret er at fengsling antas påkrevd for å hindre at siktede på ny begår en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder. Politiet har vist til at det av siktetes politiforklaringer fremgår at han ikke angrer på terrorhandlingene og at han vil planlegge nye terrorangrep dersom han blir løslatt. Politiet har videre vist til de rettspsykiatrisk sakkyndiges erklæring, hvor det fremgår at de sakkyndige «anser at observandens risiko for fremtidig vold ... er meget høy».

Retten bemerker at det i lovens sannsynlighetskrav «antas påkrevd», ligger et krav om sterk grad av sannsynlighetsovervekt for at siktede ved løslatelse vil begå nye straffbare forhold av kvalifisert karakter.

Retten legger stor vekt på de sakkyndiges vurdering av gjentagelsesfare og finner at det er sterk grad av sannsynlighetsovervekt for at siktede vil begå nye straffbare forhold dersom han nå løslates.

Etter dette har retten funnet at både de generelle og det spesielle vilkår for fengsling i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3, jf. annet ledd foreligger.

Retten finner at fortsatt varetektsfengsling ikke er et uforholdsmessig inngrep og at et slikt inngrep er tilstrekkelig begrunnet, jf. straffeprosessloven § 170a. Retten viser til den meget alvorlige siktelsen som foreligger mot siktede.

Utgangspunktet i straffeprosessloven § 185 første ledd er at fengslingsfristen ikke må overstige fire uker. Dersom etterforskningens art eller andre særlige omstendigheter tilsier at fornyet prøving etter fire uker vil være uten betydning, kan retten likevel sette en lengre frist.

Politiet har her bedt om fengsling frem til hovedforhandling, som er berammet til 16. april 2012, dvs. i 10 uker. Med utgangspunkt i siktelsens svært alvorlige karakter sammenholdt med den foreliggende

gjentakelsesfare finner retten at fengslingsforlengelse som begjært ikke er et uforholdsmessig inngrep og at fornyet prøving etter fire uker vil være uten betydning.

Forholdet til EMK artikkel 5 nr. 3 er vurdert og tilsier ikke noe annet resultat. Oppstart av hovedforhandling 16. april 2012 tilfredsstiller i denne saken klart kravet om at hovedforhandling skal finne sted innen rimelig tid, slik det også i tidligere kjennelser er lagt til grunn.

Fengslingssurrogater etter straffeprosessloven § 188 anses på grunn av sakens alvor og den foreliggende gjentakelsesfare ikke anvendelige.

Retten tar etter dette politiets begjæring til følge og setter fengslingsfristen til 16. april 2012.

Slutning:

A, født 0.0.1979, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 16. april 2012.